

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра _____ фінансів _____
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
зі спеціальності 6.07072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
за освітньою програмою
«Фінанси, фінансовий менеджмент та страхування»
на тему: « Бюджетна система як інструмент регулювання економічного
розвитку »

Виконавець:

Студентка факультету фінансів та
банківської справи
Грушева Тетяна Сергіївна

_____
/підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., доцент Логвіновська С.І.

_____
/підпис/

Одеса 2021

У непрості часи, коли увесь світ стурбований поширенням хвороби (COVID-19), спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, робота уряду країни та Міністерство фінансів України направлена на реалізацію усіх необхідних заходів щодо створення умов для виконання як центральними органами влади, так і органами виконавчої влади на місцях покладених на них функцій.

Одним з основних інструментів державного регулювання економіки є бюджетна система, яка суттєво впливає на соціально-економічний розвиток адміністративно-територіальних одиниць та держави в цілому. Вперше за роки незалежності Україна підійшла безпосередньо до втілення реальних кроків щодо перерозподілу повноважень на користь регіонів і місцевої влади.

Бюджетна система та реалізація ефективної політики у сфері державних фінансів займають достатньо важливе місце у процесі регулювання економічного розвитку держави. Від якості та своєчасності прийняття рішень з питань формування дохідної та видаткової частини бюджету, проведення податкової політики, міжбюджетних відносин залежить збалансованість державних фінансів, рівень ефективності державного регулювання економічних процесів. Соціально-економічний розвиток суспільства на даному етапі вимагає використання бюджетної системи як дійового інструменту впливу на економічне зростання, вирішення низки соціальних проблем.

Питаннями фінансового становлення займалися вчені багатьох країн світу у різні часи. Витоками теоретичних положень про роль і місце фінансової системи в економічному розвитку, визначення залежності темпів і якості економічного зростання від провідних тенденцій розвитку фінансів суб'єктів господарювання, державних фінансів, міжнародних фінансів та фінансового ринку є праці Дж. Кейнса, Дж. Міда, М. Фридмена, Ф. Модільяні Я. Тінбергена. Серед сучасних західних економістів істотні напрацювання

зроблені Дж. Бюкененом, Дж. Стігліцом, М. Флемінгом, Р. Манделлою, та іншими. Суттєвий внесок зробили вітчизняні учені - С. Юрій, М.Пасічний, А. Чухно, В. Базидевич, В. Бодров, В. Геєць, В. Опарін, І. Лютий, І. Радіонова, Л. Шинкарук, М. Крупка, П. Єщенко, та інші

Метою роботи є узагальнення теоретичних підходів щодо визначення сутності бюджетної системи, визначення її впливу на соціально - економічний розвиток держави, а також розробка методів удосконалення бюджетної системи України.

Для досягнення мети були поставлено такі завдання:

- визначити сутність бюджету та бюджетної системи;
- визначити структуру та класифікацію бюджетної системи;
- розкриття принципи побудови бюджетної системи;
- провести аналіз формування доходної частини та виконання державного бюджету;
- провести аналіз формування доходної частини місцевих бюджетів України та їх виконання
- розглянути зарубіжний досвід впливу бюджетної системи на розвиток економіки;
- визначити шляхи вдосконалення бюджетної системи України після проведення реформи децентралізації.

Об'єктом дослідження є бюджетна система України.

Предметом дослідження є економічні відносини між ланками бюджетної системи, які виникають у ході функціонування бюджетної системи та спрямовані на соціально-економічний розвиток держави.

При написанні роботи були використані наступні методи дослідження:

- аналіз – для дослідження показників стану доходної та видаткової частини Державного бюджету України, його динаміки та структури;
- синтез – для поєднання усіх теоретичних аспектів поняття державного бюджету та формування загального уявлення про нього на сучасному етапі;

- узагальнення – для обґрунтування результатів дослідження та висновків;
- систематизація – для створення узагальнюючих схем, графіків та таблиць.

Інформаційна база дослідження: для написання кваліфікаційної роботи були використані статті як вітчизняних, так і зарубіжних вчених, дані Міністерства фінансів України, звіти Національного банку України, матеріали Держказначейства та Державної служби статистики, інтернет-матеріали.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (72 найменування) та додатків (13). Загальний обсяг роботи становить 94 сторінок, 21 рисунок, 6 таблиць. Основний зміст викладено на 66 сторінках.

2. Бюджетна система України та її вплив на економічний розвиток держави.
3. Шляхи удосконалення та перспективи розвитку бюджетної системи України.

В першому розділі «Теоретичні засади побудови бюджетної системи» досліджено економічну сутність та призначення бюджету, визначено структуру бюджетної системи та основні засади побудови та функціонування в Україні.

У другому розділі «Бюджетна система України та її вплив на економічний розвиток держави» **проведено** аналіз формування доходної частини та виконання державного бюджету за 2016-2020 рр., проведено аналіз формування доходної частини місцевих бюджетів України та їх виконання за 2016-2020 рр.

У третьому розділі «Шляхи удосконалення та перспективи розвитку бюджетної системи України » досліджено зарубіжний досвід впливу бюджетної системи на розвиток економіки, запропоновано шляхи вдосконалення бюджетної системи України після проведення реформи децентралізації.

У бюджетній системі України постійно виникають відносини між бюджетами різних рівнів і видів. На сьогодні питання децентралізації бюджетної системи України є дуже актуальним, оскільки фінансова децентралізація є однією з фундаментальних умов незалежності та життєздатності органів місцевої влади: децентралізація процесів ухвалення рішень збільшує можливості участі місцевої влади у розвитку підконтрольної їй території; фіскальна децентралізація сприяє ефективному забезпеченню суспільними послугами шляхом ретельнішого узгодження видатків органів влади з найнеобхіднішими місцевими потребами.

Аналіз сучасних тенденцій розвитку фінансової системи України свідчить про відносну самостійність функціонування її кожної ланки. Недоліки в організації фінансової діяльності суб'єктів господарювання негативно впливають на фінансові можливості бюджету через зменшення надходжень до доходної частини бюджету. Негаразди фінансової системи всередині країни здатні посилюватися під впливом розладу світової фінансової системи, під час якої відбувається відплив іноземних капіталів.

Процес фінансової децентралізації зробив крок вперед, але сьогодні є ще багато недоліків, які необхідно врегулювати. Саме тому необхідно вирішити та врегулювати наступні пропозиції, які врегулюють наступні питання:

- неузгодженість та нерозвиненість багаторівневого вертикального управління сфери регіонального та місцевого розвитку між центральними та місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, нерозвиненість горизонтальних зв'язків між регіонами;
- відсутність прозорого механізму фінансового забезпечення розвитку регіонів, координації та послідовності виділення державних ресурсів, у тому числі фінансових, на середньостроковий і/або довгостроковий період, спрямованих на вирішення конкретних проблем регіонального та місцевого розвитку, визначених у відповідних стратегіях;

- неузгодженість існуючих нормативів та соціальних стандартів щодо делегованих державою та закріплених місцевим самоврядуванням повноважень, що призводить до нестачі коштів на фінансування делегованих повноважень;
- невідповідність між потребами місцевих бюджетів у фінансових ресурсах та необхідністю, відповідно до поставлених завдань та делегованих державою повноважень, забезпечення певних соціальних стандартів та завдань соціально-економічного розвитку регіонів

Досягнення успіху у здійсненні реформ можливе тільки за умови гармонічного збалансування загальнодержавних і регіональних інтересів, підвищенні ролі місцевих фінансів, забезпеченні фінансово-економічної незалежності регіональних органів, що дасть змогу подолати кризову ситуацію і забезпечити сталий, рівномірний і збалансований розвиток усіх регіонів держави.

